

IN MAHUMETEM PERFIDUM TURCHORUM REGEM

CV_1 v.1 Turce, paras altae subvertere moenia Romae
 2 et Christi legem perdere posse putas.
 3 It Pius at contra ; reges capere arma ducesque
 4 ocius hortatur. Sunt pia vota Pii :
 5 Magne parens, adsis et nostris annue coeptis ;
 6 filius haec suadet sumere bella tuus.
 7 Ipse viam vitae docuit, praecepta salutis,
 8 quae violare nefas annua sacra dedit.
 9 Haec modo Turcorum rabies auferre laborat
 10 et Mahometeis ritibus invigilat.
 11 Non hoc Dardanidum genus est nec sanguine Teucro
 12 ducit avos : Scythica est taetraque barbaries ;
 13 Pyrrhicheos montes et inhospita saxa colebat,
 14 gens ignara Dei, gens inimica tibi.
 15 Nunc Asiae dominatur agris Argivaque regna
 16 occupat Illyriis Pannoniisque minax.
 17 Quaque trahit Martem, divini nominis arces
 18 eruit et sacras destruit igne domos.
 19 Nulla novae legis, nulla est reverentia priscae,
 20 nec Moysi recipit nec tua verba, Jesu.
 21 Tertius ex alto Mahometes missus Olympo
 22 creditur et flatu non caruisse tuo.
 23 Sed quaenam probitas gentis ? Quae legis honestas ?
 24 Summa illis laus est abstinuisse mero ;
 25 in reliquis ventri parent nec crimina vitant
 26 pessima nec vetita est illa vel illa venus.
 27 Nec hominum vita est pecudumve bonumve canumve :
 28 vina vetant, fateor : vina recusat equus.
 29 Adde truces animos gentis, crudelia corda
 30 atque patens rabidae pectus avaritiae
 31 taediaque in nostros et non sanabile vulnus
 32 invidiae. Christi perdere regna parant.
 33 Non contra intenti validas armare cohortes,
 34 si faveas coeptis, pergimus. Affer opem.
 35 Haec tua si causa est, tua si victoria nosque
 36 si cupimus ritus et tua signa sequi,
 37 si tua turba sumus sacroque cruore redempti,
 38 caelestis Verbi porrigere tela piis.

39 Parce pio generi Turcosque involve ruinis,
 40 ne frustra tantum gens pia pergat iter.
 41 Ex te pendemus : si vis, dabis arma manusque :
 42 pendet ab arbitrio spesque salusque tuo.

PRO INGENII EXERCITATIONE

CV_2 v.1 Hactenus aethereas claves, victricia signa,
 2 Gallorum quis fusae acies cristaeque retunsae
 3 et Siculo regi pax reddita : vestra, sorores,
 4 orsa sequi placuit cantu, Parnasia proles.
 5 Nunc majora canam : regni non unius arces
 6 adverso sub Marte cadent : majora minantur
 7 fulmineus crebros jaculatus Jupiter ignes
 8 atque suos longe fulgentia sidera cursus
 9 et gelidus Cancer et nostro Sirius aevo
 10 frigidus et fervens alienis mensibus aestas.
 11 Quid superos mutasse vices et mensis et anni
 12 compulit et totas astris permittere habenas ?
 13 Magna parant : scelerum poenas luet impius orbis
 14 peste, fame et gladio ; pax terram linquet et omnes
 15 bella petent urbes. Veniens qua lumina Titan
 16 exhibet et fugiens miseris mortalibus aufert,
 17 quaque riget Tanais, tepidus qua cornua Nilus
 18 erigit : omnis ager conscripto milite bello
 19 adjiciet vires : stillabit terra cruorem
 20 et mare sanguineas vexatum classibus undas
 21 evomet. Exsanguis per densa cadavera nautae
 22 compellent puppes ; marcebunt littora tabo.
 23 Causa mali tanti non conjunx, non sitis auri,
 24 non amor imperii : pro relligione capessent
 25 arma duces. Fusci relegunt qua thura Sabaei,
 26 natus Arabs, Mahometes proprio nomine notus,
 27 sacrilegas ausus populo componere leges,
 28 quis Christum neget esse deum, neget impius unde
 29 baptismum et prisco resecat praepudia cultro,
 30 et tua, seu Liber, seu magni munera Noe
 31 vina vetans Veneri cunctas laxarit habenas.
 32 His devicta prior nugis Aegyptus inhaesit,
 33 foeda voluptatum cultrix, traxitque Cyrenen
 34 et tua regna, gemens mutato conjuge Dido,
 35 et Mauros, Hispana quibus data littora praedae
 36 nec procul a Baeti regni permissa potestas.
 37 Parte alia Syrii populi Parthique potentes
 38 Persarumque duces et Medica sceptra nefandis
 39 consensere sacris. Scythicas profectus in oras
 40 Caucaseas rupes penetravit, Amazonis arva,
 41 Riphaeasque domos gelidas aquilonis ad arces
 42 per juga, per colles furor idem mixta venenis
 43 dogmata mortiferis effudit. Sedibus unde
 44 dimissis venere truces, fera pectora, Turci
 45 Phaside transmisso Colchorum littora circum
 46 consedere, bonus Francis dum jura Pipinus
 47 diceret. Hinc terras nacti, quas influit Halys,

48 Pascua Cappadocum, celsi de vertice Tauri
 49 qui cadit et domiti prorumpit in aequora Ponti.
 50 Tum Galatas Venetumque patres, Paphlagones, et urbes
 51 Bithyniae, tum tecta Phrygum, celebresque ruinas
 52 invasere suis damnataque Pergama fatis,
 53 et quaevis Asiae regnator maximus olim
 54 arva dedit Medo victus certamine Cresus.
 55 Has Turci tenuere domos. Conjuncta potestas
 56 Hellespontiaco de litore flumen ad altum
 57 Euphratis : medias inter duo littora terras
 58 Euxini Cilicisque maris sine rege potentes
 59 majores coluere suos Mahometis amantes
 60 spurcitas, foedos mores horrendaque sacra.
 61 Jura dabant proceres generosae stirpis alumni,
 62 concordēs animae : nulli de plebe licebat
 63 surgere quaque parens, hac vixit filius arte,
 64 expers militiae ; verum civilia postquam
 65 bella duces traxere diu, ferrique potestas
 66 prodiit in vulgus et plebi credita castra,
 67 tum varias fortuna vices versare per urbes,
 68 sceptrā viris mandare novis aequataque caelo
 69 atria nobilium, fulvo quae texerat auro
 70 luxuries Veterum, pervertere, tecta minorum
 71 erigere atque luto submittere marmora tersa.
 72 Agrestes tum forte inopes obscuraque turba
 73 excrevere viros inter, qui regna tenerent
 74 sublimes equitumque duces : tum primus avorum
 75 Ottomannus egens latebris emersit ab imis.
 76 Quid non arma queant ? Hinc nobilitatis origo,
 77 hinc honor, hinc regnum : generosos arma quirites
 78 et dominos rerum posuerunt. Haec eadem post
 79 audacem in castris juvenem, qui sorte minori
 80 militiae primam stipem tulit, arma beatum
 81 effecere duce[m] quamquam sensuque manuque
 82 egregium, Turcis posset qui frena superbis
 83 et duras regni leges imponere victor.
 84 Ottomannorum genus hinc, mavortia pubes,
 85 imperio Graecos Asiae quae prima subactos
 86 addidit et pravis Arabum miscere venenis
 87 Europen studuit, sanctae delere volumen
 88 legis et occiduas Christi subvertere gentes.
 89 His prognatus avis, Amurati filius alter,
 90 Mahometes nunc sceptrā tenet, Byzantia primus
 91 moenia bombardis ausus proscindere adactis
 92 et Graium imperium nomenque abolere vetustum.
 93 Hoc sub rege ferox, quamquam laniata juvenus
 94 Turcorum ad Savum famosaque littora Tauri
 95 ipseque de pugna trepidus diffugerit, urgent
 96 principis arma tamen miseros dimissa per agros
 97 Mysorum et rursus tentant vada fluminis Histri
 98 et Savum penetrare, tuas, Pannonia, metas.
 99 Illyridemque novo devastant milite, captum
 100 obtruncant regem gladio juvenesque senesque
 101 servitio pressos Asiae trans littora mittunt.
 102 Quis referat luctus hominum ? Quis talia fando
 103 temperet a lacrimis ? Rapiuntur ab ubere matrum

104 infantes, amplexa virum matrona gementem
105 eripitur ferro, sancti ceduntur ad aras
106 presbyteri, nocuit claro de sanguine nasci,
107 nobilitas mactata foro, cervice revulsa
108 ora cadunt multoque jacent immersa cruore.
109 Tempula dei collapsa ruunt, altaria passim
110 franguntur, paries stat nullus imagine Christi
111 signatus nullasque sinunt superesse lituras
112 sanctorum. Celebri qua non stabulatur in aede
113 gens inimica crucis ? Quae non loca sacra nefando
114 concubitu foedant ? Visu miserabile : porci
115 ossa patrum defossa vorant, veneranda piorum
116 corpora dant canibus. Deus, o deus ! Hostia multo
117 mixta luto pedibus teritur submissa profanis.
118 Horruit ista Pius, Petri successor et orbis
119 claviger aetherei, Venetumque rogare senatum
120 pergit et Hungariae proceres, petit alta Philippi
121 atria Burgundi missis, qui damna metumque
122 commemorant et opem rebus labentibus orent.
123 Auscultant dictis sancti pastoris et omnes
124 concurrunt hilares pro religione piumque
125 percutiunt foedus. Pannonica signa sequuntur
126 Boiorum populi, rapidus quos permeat Hister,
127 quique colunt saltus nostro fugientis ab orbe
128 Hercyniae gelidique bibunt de fontibus Albis
129 aut Oderam. Huc pictis concurrunt Saxones armis
130 Cymbrorumque manus et forti pectore Dacus
131 Sarmatiaeque duces hac Turcos parte lacescent.
132 At Rhenus Belgaeque truces et Francia fortis
133 et Rhodanus longo delapsus in aequora cursu,
134 Pyrenei montes atque ultima terra Morinum
135 et flavus toto divisus ab orbe Britannus
136 Burgundo vires jungent ; Hispania dives
137 auriferi trahet arma Tagi, trahet inclitus heros
138 Alfonsus Numidas solitus vexare fugaces.
139 Classe potens Venetus, quas dividit Abdua gentes
140 imperio Anguigeri dare nomina coget, amoeni
141 cultores Athesis ; tum plebs Patavina manusque,
142 siqua manent veteris vestigia sacra Ravennae,
143 remigium implebunt. Raris habitata colonis
144 proxima Ladaeo maerens Aquileia Timavo
145 reliquias regni releget, qua Julius olim
146 constituisse Forum vulgo memoratur ; et Histri
147 concurrent agiles, properabit Dalmata duro
148 assuetus remo teretes agitare lacertos.
149 Armabit Corcyra suas de more biremes
150 suppetiasque ferens bello Minoia tellus
151 Gnosia depictas implentia tela pharetras
152 addet, et Euripi custos, Euboia, classi
153 jussa alimenta feret : millenis navibus aequor
154 sulcabunt Veneti, genus ex Antenore ductum.
155 At Pius Aeneadam natus de gente Latinas
156 eliciet vires. Iterum Romana propago
157 navigio veteres Argos clarasque Mycenae
158 urbes invisit quondam, nunc nomina tantum.
159 Forsitan exustae repetent vestigia Trojae

160 matris amore viri. Tuscis qui dissecat Umbros
161 undique bella petet ripasque armabit utrasque
162 corniger hesperidum fluviis regnator aquarum.
163 Materiam classi Picens dabit armaque jungens
164 portus erit ratibus, quem Dorica sustinet Ancon.
165 Ipse Pio externa nuper de gente triumphans
166 atque Tarentini ditatus morte tyranni
167 Ferdinandus equos addet validasque cohortes,
168 Dyrrachium si forte petens velit agmine equestri
169 Albano de monte magis contendere in hostem.
170 Brundusio solvent ratibus jumenta vehentes ;
171 protinus hinc una tranabunt aequora nocte.
172 Anguiger Eridani dominator Sfortia si non
173 juverit adversa victus valitudine, tectas
174 ferro acies mittet ; gemmis fulgebit et auro
175 tota cohors. Cernes, pulcher, tua gaudia, Borsi,
176 Aurea sericeis pendentia lilia velis.
177 Mantua concilio nuper ditata Pioque
178 semper amica patri socias in proelia naves
179 instruet, et Rheno vicina Bononia parvo
180 jussa Pii faciet domino famulata beato.
181 Assuetusque malo Ligur invidiosa Pelasgis
182 nomina mutatis conjunget carbasa fatis
183 nec minus Etruscis veniet de finibus ardens
184 auxilium : celsas populosa fluentia puppes
185 purpureis velis et multo vestiet ostro.
186 Insuetus tantis agitari navibus Arnus
187 turgidus Alpheae properabit in aequora Pisae
188 ponere onus vultuque colens simulacra verendo
189 Luca manus junget, nec te, tua gloria, Senae
190 ire sinent solum, pastor qui maximus almas
191 pascis oves Christi ; juvenes de gente vetusta
192 custodes aderunt, qui te servare parati
193 effugiant pulchram per nulla pericula mortem.
194 Vincet amor patriae. Si non dabit aera senatus,
195 plebs dabit et fracta matrona beatior arca.
196 Hi Pius auxiliis, hoc fidens ordine rerum
197 in Turcos parat ire ; sacer parat ire senatus
198 cardineus longa praecedens agmina pompa.
199 Turba sacerdotum niveis in vestibus ultro
200 sacra feret dulcique crucem venerabitur hymno.
201 Mahometes contra deceptas carmine gentes,
202 Alcorane, tuo campos descendere in aequos
203 coget et audaci committere proelia dextra.
204 Terra patebit equis, constratum classibus aequor,
205 undique bella frement : tantos cantare tumultus
206 Musa cupit. Sanctae nunc aspirate puellae
207 vestra Maroneum referentia carmina versum.
208 Quis ? quis eat tandem summo e certamine victor ?
209 Sacrilegus quamquam Maometes, turpis, adulter
210 an Pius ? O superi, meliorem advertite causam
211 Atque Pium servate pii, pia numina, vestrum.

IN VIRGINEM MARIAM

CV_3 v.1 Tu mihi semper ades et nostras usque benigno
 2 exaudis vultu, virgo Maria, preces.
 3 Heu, quotiens fatis fueram periturus acerbis,
 4 ni tua texisset, virgo Maria, manus.
 5 Tu me Tyrrheno duxisti ex aequore salvum
 6 atque iterum Oceano, virgo Maria, mari ;
 7 ultima terrarum me Thyle aut Orchas haberet,
 8 me nisi servasses, virgo Maria, tibi.
 9 Tu me per silvas atque horrida tecta ferarum
 10 saepius incolumen, virgo Maria, ducis.
 11 Quid referam fluvios, ventos imbresque nivesque,
 12 quas te praeterii, virgo Maria, duce ?
 13 Non aconita nocent, non ferrum, fulmina, flammae,
 14 siquem servatum, virgo Maria, voles.
 15 Mille mihi febres ademisti, mille dolores
 16 et mihi mortiferam, virgo Maria, luem.
 17 Quis numerare queat morborum nomina ? Morbus
 18 omnis abit, dum tu, virgo Maria, jubes.
 19 Non mihi livor edax oberit, non lingua dolosa,
 20 dum mihi praesidium, virgo Maria, dabis.
 21 Poscite, mortales, vestris in casibus, ut det
 22 praestet et auxilium virgo Maria suum.

EPITAPHIUM PROPRIUM

CV_4 v.1 Ossa Pii claudio genuit quem Sena Secundi
 2 Pontificis : paulum siste, viator, iter.
 3 Quaeris facta Pii ? Conventum contrahit orbis,
 4 Mantua concilio nobilitata suo est.
 5 Latrones urbis suspendit et alta recidit
 6 Maguntinei cornua pontificis.
 7 Orbis monstra duo nulla virtute redempta
 8 a vitiis gladio perculit Ecclesiae :
 9 Austria majori mater, Malatesta minori
 10 et Sigismundus unus et alter erat.
 11 Exciderat regno Siculorum Alfonsius alto :
 12 in solium rediit restituente Pio.
 13 Inclita pragmaticam servabat Gallia legem :
 14 Gallia pontifici cessit amica Pio.
 15 Historiam scripsit, conjunxit epistola prosam
 16 versibus orator atque poeta bonus.
 17 Ultum ire in Turcos et vindicare Pelasgum
 18 vulnere dum properat, mors tulit atra Pium.

ALIUD

CV_5 v.1 Ossa Pii claudio genuit quem Sena Secundi :
 2 claudere facta brevi carmine non valeo.

EPITAPHIUM PARENTUM PII PAPE

CV_6 v.1 Silvius hic jaceo, conjunx Victoria mecum est.
2 Filius hoc clausit marmore papa Pius.

IN PORTA TIBURTINA

CV_7 v.1 Grata bonis, invisata malis, inimica superbis
2 sum tibi ; Tibur enim sic Pius instituit.

IN ENSE LUDOVICO REGI DATO

CV_8 v.1 Exerat in Turcos tua me, Ludovice, furentes
2 dextera : Graiorum sanguinis ultor ero.
3 Corruet imperium Maumethis, et inclita rursus
4 Gallorum virtus te petet astra duce.

NOX PLUVIA, DIES CANDIDA

CV_9 v.1 Nocte pluit tota, redierunt tempora nostra :
2 nox fuit acta hostis, lux erit ista dei.

NOX PLUVIA, DIES CANDIDA

CV_10 v.1 Humida praeteriit tempestas, sicca reversa est :
2 nox inimica abiit, lux erit amica dies.

NOX PLUVIA, DIES CANDIDA

CV_11 v.1 Nocte pluit tota, rediit sed mane serenum :
2 nox fuit en Satanae, lux erit ista Dei.

EPITAPHIUM LEONARDI PATAVIENSIS EPISCOPI

CV_12 v.1 Qui populos rexit moderatius, undique muris
2 oppida qui cinxit aedibus eximiis,
3 qui simul ecclesias ruinosaque castra refecit,
4 qui census auxit pignora quique luit,
5 quem bonus ingenti caesar dilexit amore
6 et gener Albertus et Fridericus adhuc,
7 largus elemosyna, peregrinis optimus hospes,
8 clarus et ingenio, clarus et eloquio,
9 durus in Hussitas, Laymingo e sanguine cretus,

10   justus et in cunctis providus atque pius,
 11   hujus in hoc tumulto praesul dignissimus urbis
 12   conditus est. Heu, cur, cur Leonardus obit ?
 13   Stat sua cuique dies ; moritur majorque minorque :
 14   nil homini melius quam bene scire mori.

IN CAMPANA TEMPLI PIENTINI

CV_13   v.1   Parva fui nuper, qualis delubra deceret
           2   et non urbani moenia pressa loci.
           3   Mox, Pius ut templum construxit et intulit urbem,
           4   quantam urbs atque aedes postulat, esse jubet.
           5   Ergo Pientinos si latius impleo campos,
           6   nunc urbi, nuper oppidulo sonui.

NOMINE SILVIA

V_14   v.1   Perfidiae scelerumque ultrix jam devehor ; hostes,
           2   flectite nunc, miseri, corda superba Pio.
           3   Discite jam tumidi considerare turribus altis ;
           4   ecce catenati subdite colla jugo.

NOMINE VICTORIA

CV_15   v.1   Este Pio faciles, ne saeviat ira Tonantis ;
           2   namque locum terris sustinet ille Jovis.
           3   Fulmen habet caeli rector, quo vindicet hostem :
           4   sic ego terreni fulmen et ira dei.

AD CESAREM

CV_16   v.1   Incipe, Calliope ! Cur nunc me deseris ? An non
           2   materias versu dignas et Apollinis arte
           3   Fridericus habet, cui nunc diadematis auro
           4   jam caput ornatur ? Dic quae ventura sit aetas
           5   ejus ob imperium ; nam me, nisi sidera fallunt,
           6   spes fovet extremam damnati temporis horam
           7   et finem venisse novo cum caesare nobis.
           8   Tum sic arridens vultum summissa decorum :
           9   "O nostri", dixit, "non ultima portio coetus,
 10   nec te siderei ludunt praesagia cursus
 11   nec spe frustraris. Nuper cum Cirria Tempe
 12   Parnasique lacus Pegasaeaque flumina adissem,
 13   jam chorus affuerat nostrarum quippe sororum,
 14   in medio Phoebus. Qui me, postquam ultima veni,
 15   exposcens "Quae causa morae quove", inquit, "ab orbe
 16   nata venis, dic nata mihi, mea cura, meum cor ;

17 namque nimis nobis te subtrahis". Incipio tunc :
 18 "Dive pater, fateor, longis tibi mittor ab oris :
 19 litore ab oceani venio Rhenique potentis
 20 urbes lustravi, Belgarum moenia vidi
 21 et quod Aquasgrani dicunt, ubi virginis almae
 22 reliquias servant. (Cum virginis efferro nomen
 23 ipse genu flexit genitor, flexere sorores
 24 atque simul virgulta comas. Sed prosequor inde
 25 quae dixi patri. Dixi tunc :) "Magnus ab Histro
 26 Romani rector populi veniebat et acri
 27 vectus equo pulchra comitum stipante caterva
 28 agminis in medio sublimis et altior ibat.
 29 Sex electores circum totidemque columnae
 30 imperii, grandes natu, solusque juventae
 31 Ludovicus erat tenerae, spes maxima gentis
 32 Bavariae, pictis qui jam splendebat in armis,
 33 qualis Hylas vel qualis erat, quem Jupiter alto
 34 assumpsit caelo mensesque locavit honori.
 35 Quid referam proceres vel nobilitatis honestae
 36 qui regem praecessit honor quae corpora vidi,
 37 quos habitus quaeve arma virum, quod fulserit aurum :
 38 sic domitis quondam victor remeabat Eois
 39 Graecus Alexander, cum se Babylone recepit
 40 ornatum spoliis : non illo signior ibat
 41 Romulidum princeps. Vidi quam clarus in armis,
 42 quam lingua placidus, quantum decus enitet ore.
 43 Et, si vera docet facies moderamina, quantum
 44 consilio pollet, quantum virtutis habet rex
 45 edidici, sacro capiti cum sacra coronam
 46 dextera deferret. Sed tu, quem nosse futurum
 47 et tripodes laurique volunt, quem nulla fefellit
 48 ingentem cortina deum : da scire, quod opto,
 49 da regis me scire modum ; non promere tantum
 50 facta viri cupio, modo sint ea carmine digna."
 51 Tum genitor : "Quid, nata, jubes ventura referre ?
 52 Qualia sint nostro sub caesare saecula, tantum
 53 nota deis ; sed pauca deus me dicere cogit.
 54 Hic, modo quem laudas, primo sub flore juventae
 55 religionis amor quem duxerat, ire per omnes
 56 terrarum pelagique minas, dum cernere posset
 57 sarcophagum Christi, quo non est certior alter
 58 Orbe deus, statuit. Giari tum forte sedebam,
 59 quam quondam Micono e celsa Deloque revinxi,
 60 cum sparsum teneras nulla lanugine malas
 61 egregium forma juvenem super aequora vidi
 62 servantem de puppe notos clavique magistro
 63 dicentem : sic flecte viam, sic itur Eoas
 64 in terras. Nostri, memini, tunc caesaris altas
 65 virtutes novi, qua sic pietate refertus,
 66 quantum aequi justique tenax, quam criminis hostis,
 67 quam vasti cordis, quam bello murus, ut omnes
 68 contemnit veneres, convivias, balnea somnos
 69 nec Baccho indulget Cereris nec vincitur arte.
 70 Scipio sic olim victor Carthaginis altae
 71 vixit, et Aeacidis Pyrrhi qui perculit agmen
 72 Fabricius, magnusque Cato, qui norma senatus

73 et populi moderator erat. Dii fata secudent
74 Italiam recto queat hic ut poscere cursu
75 quique nimis rugiunt saevos domitare leones
76 ac sedem servare suam. Sic Graecia fasces
77 imperii nomenque timens stupefacta relinquet ;
78 sic Europa jugo collum dabit omnis, et illinc
79 Africa victorem rursus remeare Metellum
80 cum Mario credet ; sic tota timebit Egyptus
81 et septemgemini titubabunt hostia Nili.
82 Non Asiae reges solitum praestare tributum
83 nec Parthi insolitum fugient, cum gentis in unum
84 Teutonicae Italicaeque duces concurrere et unum
85 audierint regem populis regnare duobus.
86 En animos viresque dabit Germania, quales
87 nulla feret tellus : quis vertere terga sub hoste
88 Germanum vidit ? Quisnam est robustior illo ?
89 En artem docti pugnae et certaminis usum
90 Ausonii poterunt aut laedi aut vincier armis ?
91 Sic quae sancta fides totum vulgata per orbem
92 crescet in immensum : cessabunt horrida bella
93 atque iterum Jani claudentur templa biformis
94 nec pacem turbabit Arabs nec Parthia nec Thrax
95 nec qui de minima jactat se nocte Britannus.
96 Tuta mari navis totoque sub orbe viator
97 tutus erit nullique legent aconita, sed ipsa
98 quisque data felix contentus sorte quiescit.
99 Ergo suam repetat constanti pectore Romam
100 invictus caesar, Latias regnare per urbes
101 signa Jovis faciat. Proh Jupiter, omnia caeli
102 astra favent populi que vocant sua signa suumque
103 rectorem exposcunt. Gelidas transire per Alpes
104 victrices aquilas cogat. Mox undique current
105 devoti imperio nimiaque tyrannide fessi
106 Ausonii proceres regi parere parati."
107 Sic pater. Et cunctas ceperunt gaudia nymphas.
108 Me quoque laetitiae cumulus perfudit, eo quod
109 jam musis video redeuntia tempora et alta
110 otia. Grata mihi Saturnia saecula surgunt,
111 Augusti vires Cumaeaque carmina jamque
112 Orphi grata venit requies. Gaudete Marones
113 Nasonesque boni : vester jam regnat Apollo.
114 Fridericus erit vobis mercesque laborque ;
115 hunc canite, hunc vestris semper celebrate libellis.
116 Nec te paeniteat calamos inflare sonoros,
117 Silvi, tuo regi : numquam vel candida Clio
118 aut ego te solum linquemus. "Dixit et auras
119 in tenues abiit. Vates, date metra, Latini
120 Germanique simul. Sic Fridericus per omnes
121 clarus erit terras et vertice tanget Olympum.
122 Tu modo, caesar, ovans fatis arride secundis,
123 utere sorte data : tecum deus et favor omnis
124 est populi. Vivas et sis pius omne per aevum.

IN EFFIGIEM AMORIS

CV_17 v.1 "Vidimus effigiem lascivi nuper Amoris,
 2 quae nimium mentem movit imago meam.
 3 Nec barbam malis nec corpore tegmen habebat
 4 nudus terga, manus, pectora, crura, pedes.
 5 At humeris alae suberant et flexilis arcus,
 6 lumina sub tenero caeca supercilio.
 7 Cur puer imberbes nulla lanugine malas,
 8 cur melius nulla copora veste tegat,
 9 lumine cur careat, pharetram cur gestet et arcum,
 10 cur habeat pennas, Calliopea, refer."
 11 Sic ego. Sic retulit quaesitas ilico causas
 12 maxima Pegasei Calliopea chori :
 13 "Qui sapit evitat malesana Cupidinis arma,
 14 et tantum pueros intrat ineptus amor.
 15 Sive quod est puero similis, qui coepit amare
 16 et perit mente, pingitur inde puer.
 17 Pingitur et nudus : nullum servare pudorem
 18 et meminit simplex et manifestus amans.
 19 Pingitur et caecus, quia non bene cernit honestum,
 20 nec scit quo virtus, quo ferat error amans,
 21 vel quia quae peccet credit secreta latere
 22 cuncta nec in sese lumina versa videt.
 23 Sic est omnis amans, sic se, sic omnia nescit,
 24 consilium, famam, foedera, jura, deos.
 25 Aurea quod curvo torquebat spicula cornu,
 26 pungere corda ferus significatur amor.
 27 Quod levibus volucres humeris suspenderit alas,
 28 causa est huc illuc quod levis errat amans,
 29 vel quod amor cursum non semper servat eundem,
 30 nunc abit et parvas post redit inde moras."
 31 Dixerat et pressis obmutuit orsa labellis.
 32 Effudi tales protinus ore sonos :
 33 "Quam vidi effigiem pharetram gestabat et arcum,
 34 fax tamen in dextra non fuit ulla sua.
 35 Sed quoniam veterum finxere poemata vatium,
 36 (quos ego quid temere commemorasse putem ?)
 37 Dic, quare taedas fertur gestare Cupido,
 38 da, precor, armatas cur habet igne manus ? "
 39 Quaesitam verbis respondens musa duobus
 40 sic leviter causam reddidit : "Urit amor".
 41 Accipe lascivi quaenam sit Amoris imago,
 42 Carole, Cypriaci gloria magna soli,
 43 ut levius miserum caveas, dum noris, amorem
 44 et redeas ad te, dum mea metra leges.

DE BEATA CATHARINA DE SENIS

CV_18 v.1 Quis sacra gesta canat, quae lingua diserta potensque
 2 efferat eximie, quibus haec Caterina facunda
 3 sponsa dei micuit totum celebrata per orbem ?
 4 Non ego sum dignus tantis extollere dignam
 5 laudibus, at breviter quae sint, quae moribus almis

6 vita beata fuit, referam tibi, care viator.
 7 Haec fuit orta Senis, ubi sancti veste recepta
 8 Dominici in voto triplici virtuteque cuncta
 9 transcendit plures divina in lege peritos.
 10 Illa potens verbo ac opere omnia corda trahebat
 11 ad se hominum, ut magnes ferrum, Christusque deinde
 12 desponsavit eam, sacris proprio ore refecit
 13 doctrinis. Multas habuit velut optima mater
 14 virgoque discipulas, quibus ardua regula vitae
 15 sanctaque bis septem pietatis opuscula divae
 16 explevit felix, et erat sublime levamen
 17 omnibus, heu, miseris vitae in defectibus hujus.
 18 Illa cor a domino petiit renovari alma
 19 continue meditans ; compos feliciter alti
 20 facta fuit voti viditque evellere Christum
 21 cor prius atque novum flammis sibi tradere flagrans.
 22 Haec jejuna diu nonnumquam ad sidera rapta est :
 23 mira dei vidit. Semel autem a morte revixit
 24 pane refecta sacro, caelesti pane salutis.
 25 Illa crucem memori portans sub pectore semper
 26 stigmata passa fuit (dictu mirabile) Christi.
 27 Pontifices adiit, quibus unica gloria secum
 28 sistere colloquiis monumentaque sancta tulere.
 29 Ore suo tulit haec quae indulta volebat ab illis
 30 ardua : tanta suae fuerat sibi gratia linguae.
 31 Illa propheta quidem divino flamine plena
 32 et pacem et bellum secretaque plurima pandit
 33 exhortansque omnes miranda stupendaque scripsit.
 34 Illa sciens venisse diem qua linquere mundum
 35 expedit, exclamans "Animam, deus optime", dixit,
 36 "in manibus commendo tuis, commendo tuamque
 37 jugiter ancillam." Sic sponsa beata beatum
 38 transiit ad sponsum tribus exornata coronis.
 39 Fecit in hac vita miracula multa. Deinde
 40 claruit innumeris post mortem splendida miris,
 41 quae si nosse velis, quamque almae semper in orbe
 42 vixerit, historiam devotus perlege sanctam.
 43 Haec annis triginta tribus, quot Christus, et apte
 44 vixit ; nam sponsam sponso decet esse coevam,
 45 milleque trecentis simul octoginta sub annis
 46 inclita Romae obiit Caterina beata Senensis.

AD LAUDEM PERPETUAE VIRGINIS MARIE

CV_19 v.1 Virgo Teutonicis multum celebrata sacellis
 2 mater et ipsa dei, mater et ipsa hominis,
 3 virgo Latinorum spes et tutela meorum,
 4 virgo, quam multo Gallia thure colit,
 5 virgo nec Hispanas paulum laudata per urbes,
 6 cui patet et caelum totaque terra patet,
 7 virgo, quae magnum potes exorare Tonantem
 8 et potes irati sistere tela dei :
 9 ipse ego peccati servus scelerisque minister
 10 et mandatorum fractor ubique decem

11 ad te confugio ; fateor, mortalia septem
 12 saepius admisi crimina nuncque dolet.
 13 Ille licet nulli veniam neget auctor Olympi
 14 et reduci semper bracchia tendat amans,
 15 quis tamen offensi vultum, quis iudicis audet
 16 intercessorem nudus adire sui ?
 17 Ergo meos, genetrix, semper miserata labores
 18 nunc etiam nostris casibus affer opem.
 19 Ipse mihi de te natus sine crimine culpas
 20 condonet veteres prohibeatque novas.

AD LAUDEM AUGUSTINI

CV_20 v.1 Barbaricae gentis decus, Augustine, perenne,
 2 horrida quem nobis Africa terra tulit,
 3 qui scripturarum profers arcana sacrarum
 4 eloquiis reserans abdita cuncta tuis,
 5 doctior ingenuaque omni cultissimus arte
 6 et studio praestans ingenioque nitens,
 7 quem nihil obscurum latuit, sedet omnia clarent
 8 atque humana simul dogmata et alma patent,
 9 cujus et instruimur doctrinis atque monemur,
 10 exemplis probitas cujus in orbe micat,
 11 milia librorum per te, pater almae, leguntur
 12 edita quae promunt quicquid ubique latet.
 13 Sis fautor nobis pius, o sanctissime praesul,
 14 atque deo nostras offer ad alta preces.

IN LAUDEM HOMERI

CV_21 v.1 Argumenta, locos, versus totumque poema
 2 Virgilius rapuit Graio Romanus Homero :
 3 Aeneasque locum magni sibi sumpsit Ulixis
 4 Carthagoque fuit captis Phaeacia terris.
 5 Barbarus interimit Pallanta hic Turnus, at illic
 6 dat leto insignem Patroclum maximus Hector.
 7 At Turnum Aeneas Stygias dedit ire sub umbras,
 8 Hectora magnanimum leto dat magnus Achilles.
 9 Jurgia Drancis enim et Turni lis illa molesta
 10 Pelide magni et late regnantis Atride.
 11 Singula ludorum posuit certamina uterque
 12 nec mutavit enim quicquam, nisi forte quod alter
 13 (quatuor in currus Paridas negat ire carinas).

IN LAUDEM EIUSDEM

CV_22 v.1 Vivet Maeonides Tenedos dum stabit et Ide,
 2 dum rapidas Simois in mare volvet aquas.
 3 Claraque praecipui vivent praeconia vatis ;

4   quare nefas ausus voce furente cadat.
 5   Ille cadet tenuesque furor vanescet in auras
 6   et stabit Grai nobile vatis opus.
 7   Nil potuit tanto mors saeva nocere poetae,
 8   quem vivum virtus, carmen, imago facit.
 9   Ergo dum silices et dens patientis aratri
 10   depereant aevo, carmina morte carent.
 11   Cedant carminibus reges regumque triumpho,
 12   cedat et auriferi ripa beata Tagi.
 13   Vilia miretur vulgus, mihi flavus Apollo
 14   pocula Castalia plena ministret aqua.
 15   Una dies satis est hominum delere labores,
 16   vatibus at certe morte carere datum.
 17   Pascitur in vivis livor, post fata quiescit,
 18   tunc suus ex merito quemque tuetur honor.
 19   Ergo etiam cum me supremus adusserit ignis,
 20   vivam parsque mei multa superstes erit.

IN LAUDEM HOMERI

CV_23   v.1   Vivet Maeonides, dum mustis uva tumebit,
           2   dum cadet in curva falce resecta seges.

EPITAPHIUM NICOLAI PP V

CV_24   v.1   Hic sita sunt quinti Nicolai antistitis ossa,
           2   aurea qui dederat saecula, Roma, tibi.
           3   Consilio illustris, virtute illustrior omni
           4   excoluit doctos doctior ille viros.
           5   Abstulit errorem, quo schisma infecerat orbem,
           6   restituit muros, moenia, templa, domos.
           7   Tum Bernardino statuit sua sacra Senensi,
           8   Sancta jubilei tempora dum celebrat.
           9   Cinxit honore caput Federici et conjugis aureo,
          10   res Italas icto foedere composuit.
          11   Attica Romana complura volumina lingua
          12   prodidit. En tumulo fundite thura sacro.

ORATIO IN BEATAM VIRGINEM

CV_25   v.1   Salve, virgo dei genitrix, sanctissima, salve,
           2   quae sola auxilium, virgo Maria, meum es.
           3   Tu semper miseris prona es succurrere rebus
           4   et numquam vacuas desinis ire preces.
           5   Tu me, cum grandis saeviret in aequore ventus,
           6   respicis : afflicto te duce terra datur.
           7   O decus, o regni laus et regina superni,
           8   tu sola es vitae causa, Maria, meae.
           9   Vivo ego, qui mediis vitam positurus in undis

10   credebar : vivo munere, diva, tuo.
 11   Nam frustra auxilium Neptunum et vana rogavi
 12   Numina, quae priscis Graecia finxit avis.
 13   Este procul veterum damnati in saecula divi !
 14   Sat mihi cum nato ; virgo Maria, tuo.
 15   Tres sunt personae, deus unus et una potestas ;
 16   annuit haec precibus saepe, Maria, meis.
 17   Flectere si quis avet magnum in sua vota Tonantem,
 18   te roget : optatum mox feret inque suum.
 19   Ergo age, te cunctos terraque marique vocantes,
 20   ut me juvisti, virgo Maria, juva.

ENEAS FRANCISCO PATRICIO

CV_26   v.1   Aurea dona duces mittunt, epigrammata vates,
           2   annua cum nati lux redit alma dei.
           3   Illa valent hodie ; valuerunt carmina quondam :
           4   ditior haec aetas, doctior illa fuit.
           5   At me, Parnasi quamvis mea nescit utrumque
           6   Musa jugum, fateor, pulchra Thalia juvat.
           7   Pro gemmis habeo pretiosis prorsus Eois
           8   quos tua pro Christo cantat avena modos.
           9   Sola fuit veterum Saturnus, Jupiter et Mars
 10   materies vatium, Juno, Minerva, Venus ;
 11   Herculis errores et tela Typhoea, Bacchum
 12   musa vetus cecinit, nomina vana deum.
 13   Crediderat nostrae non posse arcana salutis
 14   committi numeris inscia turba sacris.
 15   Falsa fuit : celebrem resonant tua carmina Christum
 16   et patris aeterni numina vera canunt.
 17   Jam tibi semideis fas est praeponere Mosen
 18   Judaicumque doces verba Latina loqui.
 19   Perge nec invidias, si quem cum Castore Pollux
 20   oblectat ; Christo stat mare, terra, polus ;
 21   illi post obitum visenda Acherontis iniqui
 22   stagna, tuus caeli spiritus astra petet.

ENEAS IOHANNI VARADIENSIS ECCLESIE CUSTODI

CV_27   v.1   Venisti Latia madidus Graecaque Minerva,
           2   ut qui Guarrini discipulum referas.
           3   Dulce canis, vena stillant de divite versus,
           4   doctiloqui titulos vatis habere potes.
           5   Non est cur tecum tentare in carmina vires
           6   conemur : bello non bona dextra seni est.
           7   Dum juvenes fuimus, Pegaseo e fonte liquores
           8   hausimus et nullum scribere pondus erat.
           9   Nunc oblita mihi sunt carmina, frigit aetas
 10   atque sepulcralis unica cura mihi est.
 11   Quae Bilbitani quaesisti Epigrammata vatis
 12   ad te se celeri proripuerunt gradu.
 13   Namque liber cum te Latiis didicisset ab oris

14   advectum, subito profugus hinc abiit.
 15   Teque petens dixit "Docti peto tecta Johannis :
 16   hic meus hospes erit, hic mea dicta leget."
 17   At si quae currant nunc tempora conspicias et spes
 18   afflictas, non nunc ludere, flere licet.
 19   Non bene versiculos sacrata nocte petulcos
 20   invi(tas) : Christi sumere dicta decet.
 21   Cedant e manibus dulces, tua cura, poetae
 22   et divino animum codice pasce. Vale.

EPITAPHIUM CARDINALIS SANCTI ANGELI IULIANI

CV_28   v.1   Hic Julianus ego dumosa in rupe quiesco
           2   quondam Romanae presbyter ecclesiae.
           3   Funeris et tumuli careo : non eget honore
           4   qui pro te vitam, Christe benigne, dedi.
           5   In Teucros tua signa tuli vicique rebelles
           6   saepius, ac demum victus et ipse obii.
           7   En ego sat vixi docuique rite Bohemos
           8   Argolicosque patres dogmata nostra sequi.
           9   Jam bene mecum actum experior, sed Graecia plorat
           10   majori posthac semper habenda jugo.
           11   Parcite, Romani Graecique, dolere : nefas est
           12   quod superis placuit non tolerare homines.

PIUS AD POETAS

CV_29   v.1   Discite pro numeris numeros sperare, poetae :
           2   mutare est animus carmina, non emere.

CV_30   v.1   Desine pro numeris nummos sperare, poeta :
           2   carmina si dederis, carmina reddidero.

CV_31   v.1   Pro numeris numeros vobis sperate, poetae :
           2   mutare est animus carmina, non emere.

PIUS PAPA CONTRA PODAGRAM

CV_32   v.1   Si sacer est sanguis Christi de corpore fusus
           2   et dignus latria, dira podagra fuge !
           3   At si membra diu possessa relinquere nefas,
           4   urgeat at saltem flamma dolorque minus.

CV_33   v.1   Consilio celeri poteris res ducere magnas
           2   quoque voles ; pereunt, quae mora longa trahit.

CV_34 v.1 Ingenio tardi rebus nec grandibus prosunt
2 nec parvis possunt undique consulere.

CV_35 v.1 Consilium paucis, bellum committite multis
2 qui regitis urbes imperiumque patres.

IN LATRINAM

CV_36 v.1 Papa Pius ventres longe miseratus onustos
2 providus hoc cunctis nobile struxit opus.

DE PAULO QUODAM ET PETRO

CV_37 v.1 Quas male Paulus opes septem congesserat annis
2 uno anno Petrus diripuit, futuit.

EPITAPHIUM VITELLI

CV_38 v.1 Hoc jacet in tumulo durus cum corde vitellus,
2 quem mors preveniens non sinit esse bovem.

AD PRIMAS VESPERAS

CV_39 v.1 Haec tuae, virgo, monimenta laudis,
2 quae tuis laeti, Catherina, sacris
3 Hoc quidem pacto modulamur omnes,
4 perfer Olympo.
5 Si satis digne nequeant referri,
6 annuas nobis veniam, precamur :
7 non sumus tanti ingenii, fatemur,
8 optima virgo.
9 Quis fuit dignas modulatus umquam
10 Virginis laudes ? Quis in orbe toto
11 feminae invictae peritura numquam
12 carmina pandet ?
13 Praedita exemplis, Catherina, claris,
14 moribus praestans, sapiens abunde,
15 temperans, fortis, pia, justa, prudens
16 aethera scandis.
17 Quem latet virtus facinusque clarum,
18 quo nequit dici sanctius per orbem ?
19 Vulnerum formam miserata Christi

20   exprimis ipsa.
 21   Nam brevis, maestae miseraeque vitae
 22   et malis cunctis penitus referte
 23   fortiter spernens pretiosa quaeque
 24   sidera adisti.
 25   Gratias summas habeamus omnes
 26   Filio magni genitoris almo,
 27   spiritum sanctum veneremur et sit
 28   laus tamen una.

AD MATUTINUM

CV_40   v.1   Laudibus, virgo, nimis efferenda
           2   jure ceteris, quoniam triumphos
           3   ipsa caelorum probitate mira
           4   nacta refulges.
           5   Praemium sanctae tamen ipsa vitae
           6   et simul munus probitatis almae
           7   accipis caelo cumulata cunctis
           8   denique rebus.
           9   Tu gravem sacris meritis refertum,
 10   Orbis exemplar pietate plenum,
 11   praedicatorum venerata patrem
 12   ordine fulges.
 13   Nulla jam rerum placuit voluptas,
 14   nullus ornatus, nitor ecce nullus
 15   corporis. Semper fugiens iniquae
 16   crimina vitae,
 17   saepius corpus domitans acerbe
 18   (quam pie flagris, cruor hinc et inde
 19   fluxerat rivis !) hominumque demum
 20   crimina flebas,
 21   qui per ingentes variosque casus
 22   Orbe terrarum cruciantur omnes,
 23   tu quidem longe pietate cunctis,
 24   inclita, praestas.
 25   Gratias summas habeamus omnes
 26   filio magni genitoris almo,
 27   spiritum sanctum veneremur et sit
 28   laus tamen tua.

AD LAUDES

CV_41   v.1   Jam ferox miles tibi saepe cessit
           2   et duces iras posuere saevas,
           3   in necem diram populo minati
           4   saepe Senensi.
           5   Quid quod et sacris studiis frequenter
           6   viribus summis operam dedisti ?
           7   Litterae doctae lepidaeque claris
           8   urbibus exstant.
           9   Niteris verbis revocare lapsos,

10 niteris rectum suadere cunctis ;
11 sic ais : "Tantum probitas beatos
12 efficit omnes."
13 Jura tu saevae tremebunda mortis
14 fortiter temnens, nihil extimescens
15 praemium nostrae vocitare vitae
16 saepe solebas.
17 Unde cum tempus properaret ipsum,
18 quo sacros artus cineresque busto
19 linqueres, caelos aditura flentes
20 ipsa solebas.
21 Unde cum tempus properaret ipsum,
22 quo sacros artus cineresque busto
23 linqueres, caelos aditura flentes
24 ipsa docebas.
25 Sic sacrum Christi venerata corpus,
26 hostiam libans lacrimis obortis
27 dixeras cunctis documenta vitae
28 voce suprema.
29 Gratias summas habeamus omnes
30 filio magni genitoris almo,
31 spiritum sanctum veneremur et sit
32 laus tamen tua.